

诺贝尔文学奖
诺贝尔文学奖

写于石头中

埃斯普马克自选诗五十首

[瑞典] 谢尔·埃斯普马克 著

[瑞典] 万之 译

Skrivet i sten

Femtio dikter i eget urval
av Kjell Espmark

写于石头中

埃斯普马克自选诗五十首

[瑞典] 谢尔·埃斯普马克 著

[瑞典] 万之 译

图书在版编目(CIP)数据

写于石头中:埃斯普马克自选诗五十首:汉语、瑞典语对照/
(瑞典)谢尔·埃斯普马克著;万之译. —上海:复旦大学出版社, 2019. 3
(诺贝尔文学奖背后的文学)
ISBN 978-7-309-14052-1

I. ①写... II. ①谢...②万... III. ①诗集-瑞典-现代-汉语、瑞典语
IV. ①I532. 25

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2018)第 263312 号

本书获瑞典文化部艺术委员会翻译资助,特此鸣谢。

Thanks to the support from Swedish Arts Council for sponsor of the translation costs.

写于石头中:埃斯普马克自选诗五十首:汉语、瑞典语对照
[瑞典]谢尔·埃斯普马克 著 万之译
责任编辑/方尚芬
封面设计/周伟伟

复旦大学出版社有限公司出版发行
上海市国权路 579 号 邮编: 200433
网址: fupnet@fudanpress.com http://www.fudanpress.com
门市零售: 86-21-65642857 团体订购: 86-21-65118853
外埠邮购: 86-21-65109143 出版部电话: 86-21-65642845
上海盛通时代印刷有限公司

开本 890 × 1240 1/32 印张 7.25 字数 154 千
2019 年 3 月第 1 版第 1 次印刷

ISBN 978-7-309-14052-1/I · 1128
定价: 48.00 元

如有印装质量问题, 请向复旦大学出版社有限公司出版部调换。
版权所有 侵权必究

Skrivet i sten

Femti dikt i eget urval
av Kjell Espmark

“诺贝尔文学奖背后的文学” 编委会

名誉主编

石琴娥

编 委

万 之 王梦达 王 晔

Förord

Det är för mig en stor glädje att Fudan University Press vill utge ett urval av mina dikter från mer än ett halvsekel. Det är framför allt mina romaner som uppmärksammats i Kina, i första hand sjubandsserien *Glömskans tid* men också *Béla Bartók mot Tredje riket* och *Hoffmanns försvar*. Vad som inte är känt är det nära sambandet mellan poesi och roman i mitt fall. Var och en av romanerna går tillbaka på en dikt. Boken om Bartók finns sålunda i förtätad form i en dikt med samma namn mer än tjugo år tidigare. Romanerna har vuxit ut ur en primär vision som byggts ut med handling och reflexion.

Det finns på det sättet ett stort sammanhang i min produktion. Också min verksamhet som litteraturhistoriker kan fogas in i den bilden. De författare jag ägnat ett kritiskt studium — från Baudelaire till våra dagar — är just de som utbildat det poetiska språk där jag funnit mitt eget idiom. Mitt författarskap, från poesi och roman till dramatik och kritik, utgör ett sammanhängande bygge.

I min diktsamling *Vintergata* (2007) formuleras hundra vittnesbörd från skilda tider som svar på utmaningen: "Låna mig din röst!" Det sättet att låta de döda komma till tals går tillbaka på Den grekiska antologin, där ett antal anonyma poeter för två tusen år sedan gav röst åt de bortgångna. Många sentida poeter har

作者前言

复旦大学出版社愿意出版选自我半个多世纪来诗歌创作的一部选集，这对我是一件大喜事。我在中国得到注意的作品主要是小说，首先是七部小说系列《失忆的年代》，但还有《巴托克——独自对抗第三帝国》和《霍夫曼的辩护》。然而我创作中诗歌和小说的紧密关联则不为人所知。每部小说都可以追溯到一首诗作。所以有关巴托克的那部著作在二十年之前的一首同名诗作里就以一种浓缩形式出现过。这些小说都是从一个基本的图像出发，再用情节和反思构筑起来。

由于这种方式，我的作品中有一种巨大的上下文语境。我作为文学史家的写作活动其实也可以添加到这幅图像中。我从事批判性研究的作家——从波德莱尔到我们这个时代的作家——正是那些构建了我从中也找到自己表述方式的诗歌语言的作家。我的文学创作，从诗歌和小说到戏剧和批评，就构成了一个连贯的建筑。

在我的诗集《银河》（2007）中，上百证词的措辞都是来自不同时代，回应的是那种挑战：“把你的声音借给我！”这种让死者来说话的方式可以回溯到《希腊文库》，其中有一些两千年前的无名的诗人把自己的声音给予了那些去世的人。许多后世诗人从这部文库结束的地方继续前行，其中不仅有艾略特，他写过关

fortsatt där antologin slutade, inte bara T. S. Eliot i dikten om Phlebas feniciern utan också Edgar Lee Masters och Ko Un. En stor del av min egen poesi vill i den andan ge röst åt människor som själva saknar ett språk. Det betyder inte att poeten ger upp sin egen personlighet. Den som lånar ut sin röst finns med i den andres sätt att se, i den andres tonfall, i den andres sätt att artikulera sin vädjan. Det är ett möte där båda blir synliga.

En annan huvudlinje i min litterära produktion träder fram i titeln på ett stort dikturval 2010: "Det enda nödvändiga." I både dikter och romaner har jag strävat till största möjliga ekonomi och precision. Varje onödig glosa ska bort. Varje ord ska vara exakt, varje fras ska vara berättigad och varje mening väl balanserad. I väst går en sådan poetik tillbaka på den anglosachsiska imagismen på 1910-talet. Men imagismens credo har i sin tur en bakgrund i det gamla Kina. Tangpoesin erbjuder många vackra exempel redan under det sjunde århundradet. Jag känner mig starkt besläktad med de gamla kinesiska mästarna.

Ett annat drag förbryllade en poetisk veteran jag mötte i Shanghai. Han hade läst min dikt "Den kejsrerliga armén i Xi'an" i Li Lis översättning och undrade hur jag kunde vara på en gång inne i mig själv och inne i den krigare som talar ur ett längesen förflutet. Diktens jag är samtidigt en terracottafigur som ser med en värkande tegelbit till öga och ett medvetande från vår tid, konfronterat med sina flammande motståndare i ett kärnvapenkrig. Det svarar från en synpunkt mot en historieuppfattning där tiderna finns inne i varandra. Från en annan synpunkt sett är det ett exempel på en teknik jag ofta använder — dubbelexponering. Det är en metod som jag lärt från filmen; två olika skeenden projiceras samtidigt på den vita duken.

于那个腓尼基人弗利巴斯的诗，还有埃德加·李·马斯特斯和高银。我自己的诗歌有很大一部分想要以这种精神为那些自己缺乏一种语言的人提供声音。这并不意味着诗人放弃了自己的个性。那个把自己的声音借出去的人会在另外那个人看事物的方式中出现，在其他人的音调中出现，在其他人的表达其诉求的方式中出现。这是双方都可以被看到的一次会面。

我文学创作中另一主线是在 2010 年一部大型诗选书名《唯一必要的》中出现的。我在诗歌和小说中都努力做到最大程度的简约和精确。每一点没有必要的光泽都应该消除掉。每个单词都必须精确无误，每个短语都必须是合理，每个句子都是平衡的。在西方这样一种诗学可以追溯到二十世纪头十年盎格鲁撒克逊风格的意象派。但是，意象派的信条反过来有中国古代诗歌的背景。唐代诗歌早在七世纪时就已经提供了许多美丽的例子。我感觉我和那些中国古代诗歌大师有很强大的血缘关系。

我诗歌的另一个特点曾让我在上海遇到的一位老诗人感到困惑。他曾读过李笠翻译的我的诗作《西安兵马俑》（即本诗集中的《西安的帝国大军》——译注），他感到奇怪，我怎么能既在自己的内心里，同时又在那个士兵的内心里，说出久远过去的话。这首诗的“我”既是一个陶土制成的俑，用一块痛苦的瓦片当作眼睛来看，同时又是来自我们这个时代的一个有意识的人，在一场核大战中面对自己冒着火焰的对手。这相当于从一种历史认知的视角去看，其中各个时代会交互存在其他时代之中。而从另一种视角去看，这是我常用的一种技巧——双重曝光。这是我从电影艺术中学来的一种技巧：两件不同的事情同时投射在那个白色银幕上。用这种方法，西安的兵马俑就可以在所有的时代都

Krigaren i Xi'an blir på det sättet giltig för alla tider.

Ytterligare ett drag som kan upplevas som främmande är brottet med en realistisk framställning. Men det är inte frågan om någon "surrealism" utan om en återgivning i sinnliga termer av en inre verklighet. Baudelaire kallade det för "konsten att översätta själen". Yan Lianke talar om "mythorealism". Det rör sig om ett sätt att göra en inre erfarenhet synlig i det yttre rummet. Den utstötta flickan i min dikt "Bredvid hennes bänk står bänken" upplever hur klasskamraterna rör sig i en annan värld som hon inte kan ta sig in i. Det är därför det hänger en exakt likadan karta över Sverige bredvid kartan över Sverige. På liknande sätt är det med den arbetslösa byggjobbaren i dikten "Själv lyckas han inte ens sälja sig". När han känner igen sig själv i varje detalj hos kollegan uppe på byggnadsställningen är det inte fråga om någon dubbelgångare. Det rör sig om en översättning i konkreta detaljer av hans upplevelse att vara onödig och utbytbar. Att gestalterna i både dikter och romaner är brottstycken förklaras av denna metod. Det är fråga om en upplevelse av inre fragmentering som får yttre synlig gestalt. Det kan tolkas på olika sätt; i mina ögon är det förmimelsen av att vara på en gång vitalt närvarande och medveten om att man den helt övervägande delen av evigheten inte existerar. Våra mänskliga villkor synliggjorda.

Vad jag eftersträvar kunde på det sättet sägas vara ett slags poetisk röntgen av såväl enskilda individer som det samhälle de lever i. Jag har både i min poesi och i mina romaner inspirerats av Balzacs recept att fånga in ett historiskt skeende i ett konkret människoöde, alltså att gripa en epok i en pregnant tecknad individ. Den stora skillnaden är att han är realist medan jag försöker gestalta en inre, själslig värld.

有艺术效果。

我的作品还有一种特点会让人感到陌生，即对一种现实主义表现手法的突破。但它不是什么“超现实主义”的问题，而是内心现实的感性方面的一种再现。波德莱尔称它为“翻译灵魂的艺术”。阎连科谈到“神实主义”。这涉及一种让内在经验在外部空间中可以看见的方式。在我的诗作《她的课桌旁是这张课桌》中，那个被摒弃的女孩感受到她的同学们如何在另一个世界里活动，而她不能进入那个世界。这就是为什么在那张瑞典地图的旁边还挂着一张完全同样的瑞典地图。在《他甚至连自己都卖不掉》这首诗里的那个失业的建筑工人也是同样情况。当他自己在每个细节上都能辨认出脚手架上的同事的时候，这并不是什么替身的问题。这涉及他的经验具体细节的一种翻译，感觉自己是没有必要，可以替换掉的人。诗歌和小说中的人物都是碎片，这一点是用这种方法来阐释的。这是一种内部碎片化的体验，而获得了外在的可见的形象。它可以用不同的方式去解释；在我眼中，它是这样一种感觉，既是攸关生命的在场在世，同时又意识到在永恒性的绝大部分中人并不存在。我们的人类状况就成为可见的了。

以这种方式，我追求的就可以说是一种诗意的爱克斯光透视，既是透视个人，也是透视他们生活于其中的社会。在我的诗歌和小说创作中，我都得到巴尔扎克开出的处方的启发，从他那里得到灵感，那就是在一个具体人物的命运中捕捉住一个历史事件，也就是说在一个丰富充实地描绘出的个人身上抓住一个时代。我们的最大区别在于，他是现实主义者，而我试图描绘出一个内在的、精神的世界。

Egentligen är dessa skenbart främmande metoder väl bekanta i den kinesiska traditionen. Det är inte bara den poetiska ekonomin och pregnansen som erinrar om poeterna från Tang och Song. De gamla mästarna var också förtrogna med konsten att i några få yttre detaljer suggerera ett själstillstånd.

Kjell Espmark

实际上，这些表面上是外来的方法在中国传统中早已是为人熟知的。这也不仅仅是诗意上的简约凝练和丰富充实让人想到唐宋的诗人。那些古代大师也很熟练掌握了用少数外部细节来暗示一种精神状态的艺术。

谢尔·埃斯普马克

Innehåll

Förord	2
--------------	---

Tidiga dikter

Grekisk gravrelief	2
Frankrike runt på cykel, slutetappen	4
Falskmyntare	6
Återfödelse	10
Fiskefärd	12
Det ofattbara	16

Ur Sent i Sverige (1968, 1972, 1975)

Utvandrarna	22
Isoleringsrummet är all diskretion	26
”...men icke hade kärlek, så vore jag intet”	30
Själv lyckas han inte ens sälja sej	34
Bredvid hennes bänk står <i>bänken</i>	38

目 录

作者前言	3
------------	---

早期诗作

希腊陵墓浮雕	3
自行车上环游法国，最后阶段	5
假币制造者	7
再生	11
钓鱼之旅	13
不可思议	17

选自《瑞典晚近纪事》(1968、1972、1975)

难民	23
隔离病室是全部的谨慎	27
“……可没有爱我就什么都不是”	31
他甚至连自己都卖不掉	35
她的课桌旁是这张课桌	39

Ur Försök (1979, 1982, 1984)

Béla Bartók mot Tredje riket	44
<i>En bok att bränna</i>	54
Jag heter alltjämt Osip Mandelstam	62
Den kejserliga armén i Xí-an	72

Ur När vägen vänder (1992)

När ett språk dör	82
Skrivet i sten	86
Route Tournante	90

Ur Det andra livet (1998)

Den dagen vi begravde Foucault	98
När ett språk föds	104
Brev	108
Släktminne	112

Ur De levande har inga gravar (2002)

Finns ingen musik i det land där jag lever... ..	118
Håll fast mig	122

选自《尝试》(1979、1982、1984)

贝拉·巴托克对抗第三帝国	45
《焚书》	55
我依然叫做奥西普·曼德尔斯塔姆	63
西安的帝国大军	73

选自《当道路转向》(1992)

当一种语言死亡时	83
写于石头中	87
巡回路线	91

选自《另一生命》(1998)

我们埋葬福柯的这天	99
当一种语言诞生时	105
信	109
家族记忆	113

选自《生者没有坟墓》(2002)

在我生活的国家没有音乐..... ..	119
抱紧我	123